

Pénzhiány miatt késik az 1944-45-ös magyarellenés atrocitások feltárása

Dr. Pál Tibornak, a magyar-szerb történelmi vegyes bizottság szerbiai tagjának nyilatkozata

Boris Tadić szerb elnök és Sólyom László akkori magyar államfő 2009 októberében Budapesten megállapodott abban, hogy a két ország tudományos akadémiáinak a bevonásával létrehoznak egy közös történelmi tényfeltáró bizottságot, amely majd kivizsgálja a vajdasági magyarok ellen 1944-45-ben elkövetett atrocitásokat. Ezeknek az eseményeknek az alapos levéltári kutatásához korábban nem járult hozzá a szerb állam, de évtizedeken át a magyar kormány sem foglalkozott a kérdéssel. A bizottság tagjait 2010-ben kinevezte a két kormány, de azóta alig történt előrelépés. A történészbizottság szerbiai csoportjának az első ülésére csak a minap került sor Újvidéken.

Miért késik a tényfeltárás?

Kérdésünkre Dr. Pál Tibor, az Újvidéki Bölcsészettudományi Kar Történelmi Tanszékének docense, a magyar-szerb történelmi vegyes bizottság szerbiai tagja válaszolt.

- Most annak kell örülni, hogy az első ülésre végre sor került. Az, hogy a két államfő megállapodása és a tényfeltáró bizottság szerbiai tagjainak az első ülése között több mint egy év múlt el, kevésbé tragikus, mint az a tény, hogy közel hetven évnek kellett elmúlnia ahhoz, hogy történetek ügyében a két elnök tárgyaljon. A bizottság munkájában tapasztalható késés oka mindkét oldalról a pénzhiány. A Magyar Tudományos Akadémiának (MTA) 21 tagja van a közös bizottságban, míg a Szerb Tudományos és Művészeti Akadémia (SANU) 11 történésszel képviselteti magát a testületben. A kutatók utazásához, tudományos munkájához, elszállásolásához, étkeztetéséhez pénz kell. A magyar kormány 2010 februárjában nevezte ki a bizottság magyar tagjait. A szerb kormány nyolc hónappal később, 2010 szeptember 30-án tette meg ugyanezt a saját hatáskörében. Amikor az elmúlt év október a bizottság magyarországi tagjaival beszélgettünk a kutatások késéséről, akkor ők azt mondták, hogy legyünk türelmesek, mert közben Magyarországon kormányváltás történt és az előző kormány időszakában kinevezett tagok attól tartanak, hogy nem maradnak a bizottságban. Végül a bizottság magyarországi kutatókból álló csoportja sem alakult meg sokkal előbb, mint a szerbiai. Ők 2011 január 11-én tartották alakuló ülésüket. Ekkor véglegessé vált, hogy a korábban kinevezett tagok a helyükön maradnak. A vegyes bizottság szerbiai kutatócsoportjának tagjait eredetileg 2011. január 12-ére hívták össze. Erre az összejövetelre azonban pénzhiány miatt nem került sor. Ez a magyarázata annak, hogy végül csak most, március 23-án tartottuk meg alakuló ülésünket itt, Újvidéken. Most már tehát a bizottság mindkét része megalakult, de az a helyzet, hogy egyik országban sem rendeződött a kutatómunka pénzelésének kérdése.

- Ehhez költségvetési támogatást várnak a két ország parlamentjétől?

- Ha komolyan gondoljuk, akkor igen. A két államfő 2009-ben történt megállapodását követően a 2011-es költségvetésbe már be kellett volna kerülnie ennek a tételnek, de nem így történt. Ezért a bizottság társelnökei, Dr. Glatz Ferenc és Dr. Vojislav Stanovčić akademikusok most kell, hogy kilincseljenek anyagiak ügyében. Ha állami szinten komolyan gondolják a tényfeltárás szükségességét, akkor szégyen, ami most történik. A bizottság magyar kutatókból álló csoportjának a budapesti külügyminisztérium százezer eurót ígért meg. Azon a megbeszélésen, ahol ez elhangzott, a szerb társelnök is jelen volt. Ezt követően a szerb társelnök, Dr. Vojislav Stanovčić akademikus 25 ezer eurót kért a belgrádi kormánytól, mivel a bizottságban a szerbiai kutatók kisebb számban vannak jelen. Most mindkét oldalon ott tartunk, hogy várjuk a pénzt, amely nélkül nem tudunk sem utazni, sem dolgozni. A gond tehát abból ered, hogy az egyértelmű politikai szándékot nem követte megfelelő anyagi támogatás. Magyarországon a kutatócsoport ideiglenesen az MTA egyik számláját használja, itt viszont a mi társelnökünknek van egy jóváhagyott minimális kerete, amely a legszükségesebbekre elegendő. A tényfeltárás vonatkozásában a politikai szándék és a jóindulat mindkét oldalon megvan, reméljük, hogy ehhez hamarosan a szükséges pénz is párosul.

Ternováczy István